

Проаналізовано правову регламентацію обмеження передвиборної агітації за часом, зокрема, питання початку та закінчення агітаційних дій, оприлюднення результатів соціологічних опитувань та прогнозів під час виборів в Україні. З'ясовано позицію вітчизняного законодавця щодо обмеження агітації за суб'єктами та визначеного законом переліку осіб, участь яких у агітації є забороненою чи обмеженою. Дослідження обмеження агітації за методами дало змогу визначити заборонені способи агітації в Україні. Крім того, проаналізовано правові аспекти регулювання обмеження агітації за місцем та за фінансами.

Показано недоліки вітчизняного виборчого законодавства щодо правового регулювання обмежень передвиборної агітації: прив'язка початку передвиборної агітації до дня реєстрації кандидатів, що може ставити останніх у нерівне становище та сприяти зловживанням з боку комісій щодо їх вчасної реєстрації; заборона законодавця на оприлюднення результатів соціологічних опитувань лише за два останні дні до голосування, що може дезорієнтувати виборця; лібералізація обмеження щодо здійснення агітації посадовим і службовим особам органів влади, правоохоронних органів та судів, що може сприяти використанню службового становища та порушувати рівні умови участі кандидатів в передвиборній агітації; необхідність врахування та перенесення певних позитивних правових аспектів регулювання обмежень передвиборчої агітації, які містяться у чинному парламентському виборчому законодавстві, у закон, що регулює проведення виборів глави держави в Україні.

Наголошено на тому, що демократичність передвиборної агітації також значною мірою залежить від рівня політичної свідомості та культури учасників виборчих перегонів, їхнього бажання дотримуватись наявних правил гри.

Ключові слова: вибори, демократія, передвиборна агітація, обмеження передвиборної агітації, законодавство, Україна.

УДК 327(510:728+8=134)(045)

Н.В. Гаврилова, Ю.В. Константинова

ЛАТИНОАМЕРИКАНСЬКИЙ ВЕКТОР ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ КИТАЮ: ЦІЛІ, ЗАВДАННЯ, МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ

Розглянуто основні фактори що вплинули на формування латиноамериканського вектору зовнішньої політики Китаю. Основні інструменти «м'якої сили», що дозволили Піднебесній затвердитись на континенті. Окреслено основні напрямки співробітництва.

Ключові слова: Китай, Латинська Америка, зовнішня політика, «м'яка сила», співробітництво, інвестиції, сировина.

Особливістю розвитку сучасної системи міжнародних відносин є її перехідний характер. На думку ряду дослідників в майбутньому буде сформована біполярна система з двома центрами США та Китаєм [1, с. 7]. Не залежно від того, чи буде новий світовий порядок багатополярним чи біполярним, Китай обов'язково буде одним з його полюсів. Отже, зовнішня політика Китаю є однією з актуальних проблем для дослідників, бо сьогодні вона в багато чому визначає хід та тенденції розвитку сучасної системи міжнародних відносин.

Враховуючи те, що у XXI столітті Латиноамериканський регіон вийшов з тіні і став у силу ряду факторів важливим геополітичним полюсом світового розвитку, який найшвидше розвивається. Природно, що цей континент став ареною жорсткого протистояння низки позарегіональних гравців – Китай, США, ЄС, Росія, у боротьбі за його багатства. Тому, дослідження саме латиноамериканського вектору зовнішньої політики Китаю є досить актуальним.

Актуальність даної теми обумовлена тим, що ступінь її дослідження у вітчизняній літературі не відповідає її значимості. Існує лише невелика кількість робіт присвячених окремим аспектам проблеми А. М. Киридон, Л. Л. Кияниця, М. А. Таран тощо. Більша частина робіт з даної проблеми – це дослідження західних науковців С. Арнсона, А. Генрікеса, Д. Банча, П. Брукса тощо. Також активно над темою працюють російські дослідники такі як, О. В. Андріянова, Е. С. Дагабян, І. Денісова, В. Міхеєва, Д. М. Розенталя, В. А. Тепермана, Л. В. Хадорич, В. Хейфена, Н. В. Чернишової тощо.

Мета статті – розкрити цілі, завдання та механізм реалізації латиноамериканського вектору зовнішньої політики Китаю, а також дослідити причини його трансформації у один з головних пріоритетів зовнішньої політики країни.

Вступивши на шлях модернізації господарства у 1979 році Китай за короткий час трансформувався у одну з провідних держав світу. Зрівнявшись за низкою параметрів з США, Китай став глобальною економічною державою, офіційно вийшовши на друге місце у світі за абсолютним розміром ВВП, хоча реально, як вважає ряд дослідників, враховуючи занижений курс юаню по відношенню до долару ВВП Китаю перевищує США вже сьогодні. Якщо частка США у світовому ВВП має ярко виражену тенденцію до зниження, так у 2000 році вона склала 31 %, 2010 – 23 %, 2016 – 25 %, то частка Китаю постійно зростає: 2000 – 4 %, 2010 – 9 %, 2016 – 15 % [5]. Сьогодні Китай вийшов на перше місце у світі за об'ємом золотовалютних резервів – більше 3,38 трил. дол. за даними МВФ на серпень 2017 року [21]. Окрім цього Китай володіє цінними та борговими паперами США на суму 800 млрд. дол. та на 40 млрд. дол. цінними паперами ЄС. Після кризи 2008 року, яка його практично не зачепила, Китай отримав імідж країни «яка допомагає світу подолати кризу» [9, с. 71]. Постійно зростає об'єм китайських інвестицій за кордоном, якщо у 2010 році вони склали 59 млрд. дол., то у 2016 році – біля 170 млрд. дол. [3].

Особливістю Китаю є те, що він не має документу в якому у концентрованому вигляді була би викладена його зовнішньополітична Доктрина. Зовнішня та внутрішня політика країни як комуністичної держави визначається партійними документами, що приймаються на з'їздах, засіданнях ЦК Компартії Китаю. В основі зовнішньої політики Китаю лежить концепція модернізації запропонована Ден Сяопіном, яка базувалась на наступних принципах: холоднокровно спостерігати; зміцнювати розхитані позиції; стримано реагувати; триматися в тіні; не брати на себе тягар лідерства; робити свою конкретну справу [11]. Коли на початку XXI століття Китай перетворився на другу економіку у світі, його лідери почали сумніватися у адекватності даного курсу тим геополітичним реаліям, які склались у світі та національним інтересам Китаю. З приходом до влади так званого «п'ятого покоління» на чолі з Сі Цзіньпінем починається трансформація стратегічного курсу на міжнародній арені, поряд зі збереженням спадковості, чітко простежується прагнення надати китайській дипломатії більш ініціативний характер та відкрито презентувати себе як глобального гравця, який готовий взяти на себе відповідальність за сучасний світовий порядок.

Амбіції Китаю у цьому контексті яскраво проявляються у тій широкомасштабній модернізації армії та військово-морського флоту що відбувається останніми роками. Сьогодні, китайські збройні сили в повній мірі залучені до операцій за межами АТР, крім того створенні військові бази у регіонах де Китай ніколи не був присутній. Протягом

кількох років китайський флот постійно присутній у Аденській затоці офіційно для боротьби з сомалійськими піратами, реально це дозволяє Китаю контролювати найважливіші морські комунікації, якими відбуваються поставки нафти з Перської затоки.

На початку XXI століття Китай приймає активну участь у миротворчих місіях ООН. Крім того, китайський флот зайнятий у міжнародних гуманітарних операціях та місіях надання допомоги країнам що розвиваються [6, с. 269-270].

Заявку на глобальне лідерство ілюструє також китайська ініціатива з формування Економічного поясу Шовкового шляху. У травні 2017 року відбувся міжнародний форум «Один пояс - один шлях», який відвідали глави 29 країн Азії, Європи і Латинської Америки. Сьогодні в ініціативі беруть участь 68 країн, і вона охоплює 40 відсотків глобального ВВП [16].

Таким чином, проблема глобального лідерства у XXI столітті стала одним з тих факторів, що впливає на формування зовнішньополітичного курсу Китаю. Іншим ключовим фактором є внутрішня політика та характер завдань і проблем, що вирішуються керівництвом всередині країни.

Бурхливе зростання економіки Китаю, особливо обробляючої промисловості, з одного боку вимагало пошуку нових джерел сировини, з іншого – нових ринків збуту для виготовлених товарів. В контексті цих завдань Латиноамериканський регіон був ідеальним. Величезний континент з населенням понад 400 млн. представляв собою величезний за масштабом ринок збуту для китайських товарів, одночасно будучи найбагатшим ареалом, де знаходяться колосальні запаси сировини, що охоплюють майже усю таблицю Менделєєва. У цьому регіоні знаходяться 91% світових запасів нафти та більше 15% її видобування, 9% газу, 3% вугілля, 14% залізної руди, 8% марганцю, 40% міді, 25% цинку, 16% нікелю, 15% свинцю, 25% олова, 29% срібла. Крім того, значний запас радіоактивних та рідкоземельних металів – уран, стронцій, торій, молибден. У її надрах є значні об'єми селітри, сірки, слюди, барію, графіту, йоду, є запаси золоту та дорогоцінних каменів.

До 90-х років XX століття Китай практично не був помітний на Латиноамериканському континенті. Характер співробітництва фактично обмежувався рівнем традиційної дипломатії. Поворот зовнішньої політики Китаю у бік Латинської Америки співпав з кардинальними змінами геополітичної ситуації на континенті, які отримали назву «лівий дрейф Латинської Америки» [9, с. 26]. Він був пов'язаний з приходом до влади у цілому ряді країн політичних сил, які взяли курс на укріплення своєї незалежності та відхід від проамериканського курсу, що вимагало диверсифікації їх зовнішніх зв'язків, пошуку нових економічних, політичних, стратегічних партнерів на міжнародній арені. Отже, більшість країн Латинської Америки побачили в Китаї серйозний потенціал для економічного зростання, джерело інвестицій та величезний ринок для товарів регіонального експорту.

Таким чином, хронологічно співпали дві тенденції – прагнення Китаю увійти у цей регіон та бажання цілої низки країн регіону знайти собі нових партнерів, спроможних позитивно вплинути на розвиток їх економік.

Час початку експансії Китаю у Латинську Америку було вибрано досить вдало, ще й тому, що головний гравець що панував тут від часів прийняття доктрини Монро – США, з приходом Буша – молодшого до влади, фактично виключили регіон з кола своїх зовнішньополітичних інтересів, переорієнтувавшись на Ірак, Афганістан, Близький Схід. Це, на наш погляд, також створила сприятливі умови для його проникнення.

Активізація відносин з Латинською Америкою також співпала з боротьбою Китаю за вступ до СОТ, головною умовою якого було визнання країнами-учасниками його

статусу, як країни з ринковою економікою. Отже, його ціль була домогтися визнання з боку 33 країн континенту, і у 2005 році 10 з них визнали за Китаєм даний статус.

Економічний прагматизм вдало поєднується з повною деідеологізацією зовнішньої політики Піднебесної. В той час, як одне з ключових завдань його зовнішньої політики було і залишається утвердження принципу «одного Китаю». Для цього регіону це завдання набувало особливої актуальності, на той час серед 27 союзників Тайваню – 14 були латиноамериканськими державами [15], сьогодні на континенті таких залишилось лише 3. Китай не використовував вимогу визнання «одного Китаю» як ультиматум і не відмовлявся від співпраці з країнами які її не виконували, Піднебесна по відношенню до них просто не проявляла такої «щедрості», як до країн що підтримали її позицію. Прикладом може слугувати Нікарагуа, яка розвиває відносини як з Тайванем, так і з КНР, але співпраця з останнім обмежується лише економічними інтересами.

Про пріоритет економіки над політикою та ідеологією переконливо свідчить відмова Піднебесної надавати кредит Мадурі, президенту Венесуели, у січні 2015 року у період наростання внутрішньополітичної та економічної кризи у країні. Так як Китай не збирається ставати донором навіть для ідеологічно близьких режимів [13, с.44]. Більш того китайське керівництво та бізнес готові співпрацювати і з опозицією, якщо вона прийде до влади. Такий підхід, на наш погляд, став одним зі складових успіху зовнішньої політики Китаю в регіоні.

Латиноамериканський вектор Пекіну як в цілому і вся його зовнішня політика реалізується за допомогою «м'якої сили». Одним з її інструментів є програми допомоги розвитку закордонним країнам. Вони покликані сприяти не тільки налагодженню відносин між державами, але і формувати позитивний імідж Китаю у суспільній свідомості населення країн-отримувачів допомоги. Використовуючи цей інструмент Пекін, на відміну від Вашингтона, який обумовив надання допомоги низкою умов, де головною є рівень розвитку демократії та дотримання прав людини, робить акцент на відсутності будь-якої політичної обумовленості фінансування.

Форми допомоги яку надавав та продовжує надавати Пекін у регіоні досить різноманітні від будівництва лікарень та шкіл у країнах Карибського басейну, поставок безкоштовних комп'ютерів школярам Венесуели, ліків та продовольства мешканцям Гаїті до проектування об'єктів у країнах Центральної Америки, зокрема у Нікарагуа та боротьбі з наркобізнесом у Болівії та Еквадорі.

Однією зі складових «м'якої сили» є знайомство латиноамериканських країн з китайською культурою, основою якої є конфуціанство, ідеї якого сьогодні у Піднебесній реанімуються і широко розповсюджуються. Вчення Конфуція активно використовується у зовнішній політиці, для популяризації китайської культури і мови з 2004 року відкрито 322 представництва Інституту Конфуція у 96 країнах світу, з них 21 у країнах Латинської Америки [18].

КНР широко використовував і такий інструмент «м'якої сили» як традиційна дипломатія. Характер двосторонніх відносин має високий ступень динамізму, про це свідчить кількість візитів, офіційних делегацій здійснених обома сторонами. У квітні 2001 року відбувся перший візит голови КНР – Цзян Цземіня у регіон, він відвідав шість ключових країн: Бразилію, Аргентину, Чилі, Венесуелу, Уругвай і Кубу, у 2004 році регіон відвідав його наступник Ху Цзіньтао. В цей же час з 2001 по 2005 роки лідери 15 країн Латинської Америки відвідали Китай. З 2007 по 2017 рік динаміка взаємних візитів продовжує залишатися на високому рівні.

У 2008 році Китаєм було прийнято перший документа про політику щодо Латинської Америки і країн Карибського басейну. У світлі успішних візитів голови КНР Сі Цзіньпіна в окремі країни регіону у 2015 році, уряд КНР оприлюднив другий документ, що мав принципове значення для стимулювання розвитку двосторонніх

відносин. В ньому було окреслено цілі розвитку відносин Китаю з Латинською Америкою [12].

Як вже зазначалось, економічна міць Китаю розглядається як головний інструмент його зовнішньої політики. У 2014 році президент КНР Сі Цзиньпін, під час VI саміту БРІКС зустрівся з представниками 11 країн, що входять до CELAC (Співтовариство країн Латинської Америки та Карибського басейну), на цій зустрічі він оголосив про нові перспективи відносин Китаю з Латинською Америкою. В контексті того, що Програма «Китай для Латинської Америки», що була прийнята у 2005 році і передбачала 40 млрд. дол. інвестицій у економіку латиноамериканських країн до 2015 року практично була реалізована. Він заявив про намір вкласти додатково у економіку країн регіону 35 млрд. дол. Створивши три типи фонд: перший 20 млрд. дол. призначений для фінансування інфраструктурних проектів; другий – 10 млрд. дол. – це кредитна лінія для фінансування проектів розвитку; третій – 5 млрд. дол. – це специфічні проекти, у тих галузях які буде визначати Китай [7]. Єдиною умовою реалізації нової програми лідер Китаю визначив створення постійного форуму Китай - СЕЛАК. Перший такий форум відбувся у Пекіні 8 січня 2015 року, де були підписані численні двосторонні договори про торгівлю та інвестиції. Також було прийнято План співробітництва на 2015-2019 рр. в якому чітко зазначались наміри Китаю зі збільшення об'ємів торгівлі до 500 млрд. дол. до 2025 року та підвищення рівня інвестицій у регіон до 250 млрд. дол. за наступні десять років [20].

Отже, важливою складовою є інвестиційне співробітництво. Обсяг китайських інвестицій зростає високими темпами починаючи з 2001 року. Маючи на початку XXI століття практично нульову відмітку вони вже у 2009 році склали 15 млрд. дол., у 2011 – 22,7 млрд. дол. у 2016 понад 30 млрд. дол., сьогодні це другий показник після США. Інвестиції зростали не тільки у кількісних показниках але й змінювалися якісно. Якщо до 2008-2009 років кошти головним чином направлялись у видобувну галузь, нафтову, гірничодобувну, забезпечуючи таким чином поставки необхідної для стабільного та динамічного розвитку китайської економіки сировини, то останнім часом Китай став інвестувати у проекти, які пов'язані з високими технологіями – електроніку, телекомунікації, автомобілебудування, агроіндустрію, транспортну інфраструктуру.

Для більш успішної та ефективної реалізації інфраструктурних проектів Китай вступає у 2010 році у Міжамериканський банк розвитку, зробивши внесок у розмірі 225 млн. дол. [17]. У складі цього банку було створено спільний з Китаєм фонд у розмірі 1 млрд. дол. головна мета якого інвестування проектів високотехнологічної складності.

Однією з ключових складових відносин є розвиток торгівлі, об'єм якої має тенденції до постійного зростання. Так, у 2000 році він склав 13 млрд. дол., у 2010 р. – 170 млрд. дол., 2016 р. – 237 млрд. дол. [20; 6]. Отже, до 2017 року Китай перетворився на ведучого торгового партнера для цілого ряду країн регіону, зокрема туди спрямовується 18% чилійського експорту, 14,7% перуанського, по 13% аргентинського та бразильського, 30% венесуельського та 25% кубинського [4].

Іншою важливою складовою політики Китаю у регіоні стало кредитування. Так, у 2016 році Китай виділив Латинській Америці 21,2 млрд. дол. у якості кредитів, що вище загальної суми аналогічних кредитів, наданих Світовим банком та Міждержавним банком розвитку [2].

Військово-стратегічне співробітництво займає порівняно невеликий сектор у китайсько-латиноамериканських відносинах і в першу чергу присутнє у контактах Китаю з Кубою та Венесуелою. Хоча у XXI столітті елементи такої співпраці почали простежуватися у відносинах і з низкою інших країн. Основною формою співробітництва є підготовка у Китаї військових кадрів вищої кваліфікації. Як вважає український дослідник Л. Кияниця, розширення цієї форми співпраці було обумовлене скороченням американської військової допомоги у період президентства Буша - молодшого [8, с. 679].

Іншою складовою цього співробітництва – є продаж зброї. Починаючи з 2001 року китайську зброю закупили Венесуела, Куба, Перу, Болівія, Уругвай, Еквадор. Причина цього полягала у тому, що Китай виділив вигідні кредити для її купівлі.

При всьому динамізмі відносин і масштабними внесками Китаю у розвиток регіону, останнім часом все більше стали проявлятися негативні наслідки співробітництва для латиноамериканських держав. Вони на думку експертів пов'язані з реалізацією на континенті так званої «африканської моделі» сутність якої спрощено можна визначити так: «Ви нам сировину, а ми Вас закидаємо готовими виробами» [4].

За оцінками ряду експертів, однобічна спрямованість китайських інвестицій у першу чергу у розробку сировинних ресурсів та експорт цих ресурсів стали фактором, несприятливих змін у структурі промислового виробництва у ряді країн регіону де спостерігається деградація обробляючої промисловості. Сьогодні 75% експорту Латинської Америки у Китай приходиться на чотири країни Бразилію, Аргентину, Чилі та Венесуелу. Залежність економік особливо проявилася у Бразилії та Венесуелі де уповільнення темпів зростання у Китаї у 2014-2015 роках та зміна політики Китаю з метою стимулювання внутрішнього ринку стали одним з факторів глибокої економічної кризи [14, с. 39]. Модель економічного росту що заснована на вивозі сировини, яка завдяки Китаю вдало працювала у більшості країн континенту, у нових умовах що складаються сьогодні у глобальній економіці виявилася не спроможною.

Країни що не мають значних природних ресурсів є імпортерами дешевої китайської продукції, конкуренцію з якою не витримує місцева промисловість. А також маючи зону вільної торгівлі з США стають платформою для захоплення Китаєм сегментів американського ринку. Така ситуація змушує приймати захисні заходи. Так, Мексика та Аргентина, змушені були ввести мита на китайську продукцію, щоб захистити свої виробництва.

Інша проблема з якою зіштовхнулися країни у рамках свого співробітництва з Китаєм – це політика китайських підприємців, які недостатньо приділяють уваги охороні навколишнього середовища, а також порушують робоче законодавство країн.

Необхідно відмітити, що китайське керівництво усвідомлює делікатність ситуації що склалася, і робить певні кроки з її подолання. Це нова ініціатива Китаю про перехід на новий рівень співробітництва через створення фондів у розмірі 30-40 млрд. дол. та збільшення інвестицій у обробляючу та високотехнологічну галузі.

В умовах яро виражених кризових явищ, з якими сьогодні зіштовхнулися більшість країн, ейфорія у відношенні співробітництва з Китаєм поступається місцем більш прагматичному розрахунку, не бажанню зміритися з тим, що Китай здобуває лише сировину, що ускладнює процес створення диверсифікованої економіки. Сьогодні криза обумовлена падінням цін на сировину, що не дає країнам кошти необхідні для їх розвитку. В контексті цього кандидат у президенти Аргентини М. Макрі вже у ході передвиборчої компанії обіцяв переглянути контракти з Китаєм та навіть денонсувати. Правда, ставши президентом він на це не спромігся. В умовах економічної кризи, розрив торгово-економічних зв'язків з Китаєм ще більш загострив би ситуацію у країні.

Не дивлячись на існуючі проблеми Китай сьогодні зміцнив свій вплив на континенті, витісняючи США, ЄС та Росію. Використовуючи свою економічну могутність Китай перейшов до нового етапу реалізації своєї зовнішньої політики, більш жорсткої та експансіоністської, спираючись на «м'яку силу» як головний інструмент у досягненні її цілей він будує нові політичні відносини за кордоном. Крім того, за рахунок двостороннього співробітництва він прагне вирішити свої глобальні завдання.

Таким чином, можна зробити висновок, що даний напрямок зовнішньої політики Китаю сьогодні фактично повністю реалізував весь комплекс завдань, що поставлені керівництвом КНР на початку китайської експансії у Латинську Америку. Перетворивши

Китай на одного з головних позарегіональних гравців у боротьбі за вплив на континенті, який все більше трансформується на регіон, що визначає тенденції розвитку сучасної системи міжнародних відносин.

Список використаної літератури

1. Богданов А. Н. На пороге биполярного мира? О перспективах системной конфронтации в XXI в. / А. Н. Богданов // Власть. – 2015. – № 2. – С. 5-11 ; Bogdanov A. N. Na poroge bipolyarnogo mira? O perspektivakh sistemnoy konfrontatsii v XXI v. / A.N. Bogdanov // Vlast. – 2015. – № 2. – S. 5-11

2. Бразилия стала крупнейшим получателем китайских кредитов в Латинской Америке [Электронный ресурс] // Новое наблюдение шелкового пути. – Режим доступа : <http://ru.siluxgc.com/html/R1673/201703/1922590766699.shtml> ; Braziliya stala krupneyshim poluchatelem kitayskikh kreditov v Latinskoj Amerike [Elektronnyy resurs] // Novoe nablyudenie shelkovogo puti. – Rezhim dostupa : <http://ru.siluxgc.com/html/R1673/201703/1922590766699.shtml>

3. Булатов И. Прямые инвестиции Китая за рубеж в 2016 году могут достичь \$170 миллиардов [Электронный ресурс] И. Булатов // Россия сегодня. – Режим доступа : <https://ria.ru/economy/20170110/1485368301.html> ; Bulatov I. Pryamyje investitsii Kitaya za rubezh v 2016 godu mogut dostich \$170 milliardov [Elektronnyy resurs] I. Bulatov // Rossiya segodnya. – Rezhim dostupa : <https://ria.ru/economy/20170110/1485368301.html>

4. Дагабян С. Поднебесная на просторах Латинской Америки [Электронный ресурс] / С. Дагабян // Свободная мысль. – 2016. - № 4. -Режим доступа : <http://www.svom.info/entry/664-podnebesnaya-na-prostorah-latinskoj-ameriki/?collection=32> ; Dagabyan S. Podnebesnaya na prostorakh Latinskoj Ameriki [Elektronnyy resurs] / S. Dagobyan // Svobodnaya mysl. – 2016. - № 4. -Rezhim dostupa : <http://www.svom.info/entry/664-podnebesnaya-na-prostorah-latinskoj-ameriki/?collection=32>

5. Динамика ВВП мира с 1970 по 2016 года [Электронный ресурс] – Режим доступа : <https://seosait.com/dinamika-vvp-mira-1970-2016> ; Dinamika VVP mira s 1970 po 2016 goda [Elektronnyy resurs] – Rezhim dostupa : <https://seosait.com/dinamika-vvp-mira-1970-2016>

6. Кашин В. Б. Роль НОАК в защите политических и экономических интересов КНР за рубежом / В. Б. Кашин // Китай в мировой и региональной политике. История и современность. – 2013. – Вып. ХУІІІ. - С. 266-276 ; Kashin V. B. Rol NOAK v zashchite politicheskikh i ekonomicheskikh interesov KNR za rubezhom / V. B. Kashin // Kitay v mirovoy i regionalnoy politike. Istoriya i sovremennost. – 2013. – Вып. ХУІІІ. - S. 266-276

7. Китай заполняет пустоту в Латинской Америке, оставленную Трампом [Электронный ресурс] // Вестник Кавказа. – Режим доступа : <http://vestikavkaza.ru/analytics/Kitay-zapolnyaet-pustotu-v-Latinskoj-Amerike-ostavlennuyu-Trampom.html> ; Kitay zapolnyaet pustotu v Latinskoj Amerike, ostavlennuyu Trampom [Elektronnyy resurs] // Vestnik Kavkaza. – Rezhim dostupa : <http://vestikavkaza.ru/analytics/Kitay-zapolnyaet-pustotu-v-Latinskoj-Amerike-ostavlennuyu-Trampom.html>

8. Кияниця Л. Л. Військово-стратегічний аспект КНР в Латинській Америці / Л. Л. Кияниця // Гілея: науковий вісник. – 2011. – Вип.49. – С. 677-684 ; Kyianytsia L. L. Viiskovo-stratehichnyi aspekt KNR v Latynskii Amerytsi / L. L. Kyianytsia // Hileia: naukovyi visnyk. – 2011. – Вып.49. – S. 677-684

9. «Левый поворот» в Латинской Америке: причины, содержание, последствия : ("круглый стол" в ИЛА РАН) // Латинская Америка. – 2006. – № 6 – С. 4-34 ; «Levyuy povorot» v Latinskoj Amerike: prichiny, sodержanie, posledstviya : ("kruglyy stol" v ILA RAN) // Latinskaya Amerika. – 2006. – № 6 – S. 4-34

10. Михеев В. Дальше – без заветов / В. Михеев, С. Луконин, Ю. Сафронов // *Международная экономика и международные отношения*. – 2011. – № 12. – С. 69-78 ; Mikheev V. Dalshe – bez zavetov / V. Mikheev, S. Lukonin, Yu. Safronov // *Mezhdunarodnaya ekonomika i mezhdunarodnye otnosheniya*. – 2011. – № 12. – S. 69-78
11. Морозова Н. В. Роль языка в политическом дискурсе КНР [Электронный ресурс] / Н. В. Морозова // *Историческая психология и социология истории*. – 2016. – Т. 9, № 1. - Режим доступа : https://www.socionauki.ru/journal/files/ipisi/2016_1/072-085.pdf ; Морозова Н. В. Роль языка в политическом дискурсе КНР [Электронный ресурс] / Н. В. Морозова // *Историческая психология и социология истории*. – 2016. – Т. 9, № 1. - Режим доступа : https://www.socionauki.ru/journal/files/ipisi/2016_1/072-085.pdf
12. Очередная пресс-конференция 25 ноября 2016 г. у официального представителя МИД КНР Гэн Шуана [Электронный ресурс] – Режим доступа : <http://www.fmprc.gov.cn/rus/xwfw/fyrth/lxjzhzhdh/t1419190.shtml> ; Ocherednaya press-konferentsiya 25 noyabrya 2016 g. u ofitsialnogo predstavatelya MID KNR Gen Shuana [Elektronnyy resurs] – Rezhim dostupa : <http://www.fmprc.gov.cn/rus/xwfw/fyrth/lxjzhzhdh/t1419190.shtml>
13. Розенталь Д. М. Дракон над Каракосом. Китайско-Венесуэльские отношения в начале XXI века / Д. М. Розенталь // *Латинская Америка*. – 2016. – № 3. – С. 39-50 ; Rozental D. M. Drakon nad Karakosom. Kitaysko-Venesuelskie otnosheniya v nachale XXI veka / D. M. Rozental // *Latinskaya Amerika*. – 2016. – № 3. – S. 39-50
14. Симонова Л. Н. Трансформация включения стран ЛКА в глобальную экономику (обзор выступлений на «круглом столе») / Л. Н. Симонова // *Латинская Америка*. – 2016. – № 7. – С. 38-57 ; Simonova L. N. Transformatsiya vklyucheniya stran LKA v globalnuyu ekonomiku (obzor vystupleniy na «kruglom stole») / L. N. Simonova // *Latinskaya Amerika*. – 2016. – № 7. – S. 38-57.
15. Таран М. А. КНР – Латинська Америка: реалії економічного співробітництва і політичний підтекст [Електронний ресурс] / М. А. Таран // *Науковий вісник Дипломатичної академії України*. - 2004. - Вип. 10(2). - С. 30-41. – Режим доступа : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdau_2004_10%282%29_4 ; Taran M. A. KNR – Latynska Ameryka: realii ekonomichnoho spivrobitnytstva i politychnyi pidtekst [Elektronnyi resurs] / M. A. Taran // *Naukovyi visnyk Dyplomatychnoi akademii Ukrainy*. - 2004. - Vyr. 10(2). - S. 30-41. – Rezhym dostupu : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdau_2004_10%282%29_4.
16. Цивілізаційний проєкт Китаю. Новий Шовковий шлях [Електронний ресурс] // *Корреспондент.net*. – 2017. – 15 трав. - Режим доступа : <http://ua.korrespondent.net/world/3850792-tsyvilizatsiinyi-proekt-kytau-novy-shovkovyi-shliakh> ; Tsyvilizatsiinyi proekt Kytau. Novyi Shovkovyi shliakh [Elektronnyi resurs] // *Korrespondent.net*. – 2017. – 15 trav. - Rezhym dostupu : <http://ua.korrespondent.net/world/3850792-tsyvilizatsiinyi-proekt-kytau-novy-shovkovyi-shliakh>
17. China busca clientes en América Latina // *BBC Mundo*. 2009.07.02 [Electronic resource]. – Mode of access : http://news.bbc.co.uk/hi/spanish/latin_america/newsid_7876000/7876835.stm
18. Confucius Institutes in Latin America [Electronic resource]. – Mode of access : http://institutoconfucio.ugr.es/pages/enlaces/enlaces_confucio_hispanoamerica?lang=en
19. Cooperation Plan (2015-2019) [Electronic resource] // *China-CELAC Forum*. – Mode of access : http://www.chinacelacforum.org/eng/zywj_3/t1230944.htm
20. Infolatam/Efe: Latinoamérica busca estrechar lazos con China en el Foro de Inversiones en Pekín [Electronic resource]. – Mode of access :

: <http://www.infolatam.com/2011/09/15/latinoamerica-busca-estrechar-lazos-con-china-en-el-foro-de-inversiones-en-pekín/>

21. International monetary fund [Electronic resource]. – Mode of access : <http://data.imf.org/?sk=2DFB3380-3603-4D2C-90BE-A04D8BBCE237&sId=1452013100577>

Стаття надійшла до редакції 08.10.2017 р.

N. Gavrilova, J. Konstantinova

THE LATIN AMERICAN VECTOR OF FOREIGN POLICY OF CHINA: OBJECTIVES, TASKS AND IMPLEMENTATION MECHANISMS

The Chinese international policy is one of the actual questions for the researchers, because this policy defines development and tendency in the many spheres of the modern system of international relations nowadays.

Under the superintendent of Xi Jinping a strategic course of China on the international scene changes towards openness and the aspiration to take the place of the global player. Moreover, such player is ready to take the responsibility for a modern world order. Also, the domestic policy and its problems within the country are the substantial factor, which have influence on the formation of the Chinese foreign policy.

The cardinal changes of a geopolitical situation on the continent involved the turn of foreign policy of China towards the Latin America. The countries of the Latin-American region needed new economic partners at the period of "Left drift". Therefore, the cooperation with Chinese government became a perspective way of the Latin-American foreign affairs.

The Latin American vector of Beijing is implemented by means of "soft power". Aid programs to development to foreign countries, giving various grants and humanitarian aid, promoting of the Chinese culture and language through representative offices of Institute of Confucius are tools of "soft power". Also traditional diplomacy is widely used and the relations between China and the Latin American countries are characterized by high degree of dynamism.

At the present day the economic power of China became the main factor for its foreign policy. Therefore, the principal directions of the cooperation with other countries are trade development, investments and crediting.

But, negative consequences of cooperation for the Latin-American states develop the more lately. First of all, it is connected with transformation of the region to a raw materials source for the Chinese economy and sales market of cheap goods. Also, there is a problem of policy of the Chinese businessmen who give insufficiently attention to environmental protection and violate the working law of the countries.

However, in spite of the existing problems China has strengthened the impact on the continent today. Moreover, the state extruding the USA, the EU and Russia and became the main extra-regional player.

Today in the framework of such direction of Chinese foreign policy the all complex of tasks set by the leadership of the People's Republic of China at the beginning of his expansion to the region is actually completely realized.

Key words: *China, Latin America, foreign policy, "soft power", cooperation, investments, raw.*